

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Ενδεικτικές απαντήσεις θεμάτων

ΘΕΜΑ Α

A.1. Μετάφραση

«Scribonianus arma in Illyrico... secuta est»

- Ο Σκριβωνιανός είχε στασιάσει στην Ιλλυρία εναντίον του Κλαυδίου· ο Παίτος είχε πάει με το μέρος του και, αφού σκοτώθηκε ο Σκριβωνιανός, τον οδηγούσαν σιδηροδέσμιο στην Ρώμη. Επρόκειτο να επιβιβασθεί σε ένα πλοίο· η Αρρία παρακαλούσε τους στρατιώτες να επιβιβαστεί μαζί. Δεν το κατόρθωσε: νοίκιασε ένα ψαράδικο караβάκι και ακολούθησε το τεράστιο πλοίο.

«Nam in sacello ... res ipsa confirmavit»

Μια νύχτα δηλαδή καθόταν με την κόρη της αδελφής (της) σε κάποιο μικρό ιερό και περίμενε μέχρις ότου ακουστεί κάποια φωνή που να ανταποκρινόταν στον σκοπό τους. Τελικά η κοπέλα, κουρασμένη από την πολλή ορθοστασία, ζήτησε από τη θεία (της) να της παραχωρήσει για λίγο τη θέση της. Τότε η Καικιλία είπε στην κοπέλα: «εγώ ευχαρίστως σου παραχωρώ τη θέση μου». Αυτόν τον λόγο λίγο αργότερα επιβεβαίωσε η ίδια η πραγματικότητα.

ΘΕΜΑ Β

B.1.

1. Σωστό
2. Λάθος
3. Σωστό
4. Λάθος
5. Λάθος

B.2.

- μετάδοση < dabat
- ναυάγιο < naviculam
- νυχτερινός < nocte
- απόσταση < standi
- μητρότητα < materteram

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1. α.

Τέσσερα ουσιαστικά της γ κλίσης είναι:

1. nocte: noctium
2. sororis: sororum
3. vox: vocum
4. sede: sedum

Γ.1.β.

1. lacrimae: lacrima
2. diu: diutius diutissime
3. siccis: sicca (θηλυκό, αφαιρετική ενικού)
4. eius: ea
5. ingentemque: ingentioremque, ingentissimamque
6. hoc dictum: haec dicta
7. res ipsa: rei ipsae

Γ.2.α.

- orabat: orabunt
- impetravit: impetrabunt
- conduxit: conducent
- secuta est: sequentur

Γ.2.β.

-vincerent: vicisti

-egrediebatur: egredi

-redibat: redeuntis

-moverat: motu

-fuerat: fuisset

-erat ascensurus: ascensuri fuerint

-petit: petendi, petendo

-fecit: fac, facito

-dixit: dicimini

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1. α.

1. se: άμεσο αντικείμενο ρήματος *dabat* (άμεση αυτοπάθεια).

2. *contra Claudium* : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της εχθρικής κατεύθυνσης / διάθεσης στο *moverat* ή εναντίωσης σε πρόσωπο.

3. *piscatoriam*: ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο *naviculam*.

4. *standi*: γενική γερουνδίου που χρησιμοποιείται ως συμπλήρωμα (γενική αντικειμενική) στο *mora*.

5. *paulo*: αφαιρετική οργανική του μέτρου ή της διαφοράς στο χρονικό επίρρημα *post*.

Δ.1.β.

Μετατροπή ενεργητικής σύνταξης σε παθητική σύνταξη

Paulo post hoc dictum confirmatum est re ipsa. (ποιητικό αίτιο: απρόθετη αφαιρετική γιατί είναι άψυχο).

Δ.2.α.

“Nam in sacello quodam nocte cum sorōris filiā persedēbat expectabatque dum* aliqua vox congruens proposito audirētur. Tandem puella, longā morā standi fessa, rogāvit materteram, ut sibi paulisper loco cederet.”

1. Οι δύο δευτερεύουσες προτάσεις του αποσπάσματος είναι:
 - a. «ut sibi paulisper loco cederet.»
 - b. «dum* aliqua vox congruens proposito audirētur.»
2. Η πρώτη δευτερεύουσα πρόταση είναι δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική και η δεύτερη δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική.
3. Η χρονική πρόταση λειτουργεί συντακτικά ως ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο των κύριων προτάσεων με ρήματα το «persedēbat» και το “expectabatque”. Η βουλητική πρόταση λειτουργεί συντακτικά ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «rogavit» της κύριας πρότασης.
4. Η χρονική πρόταση εκφέρεται με υποτακτική χρόνου παρατατικού (audiretur), διότι η πράξη δεν ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη, αλλά περιγράφεται και ως προσδοκία ή επιδίωξη. (Ισχύει η ακολουθία των χρόνων μόνον ως προς την εξάρτηση, δηλαδή εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού, «audiretur», διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, οριστική παρατατικού, «expectabat»). Έπειτα, η βουλητική πρόταση εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της δηλώνει απλώς κάτι το επιθυμητό, και χρόνου παρατατικού (cederet), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (rogavit) που είναι ιστορικού χρόνου και αναφέρεται στο παρελθόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, καθώς η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. (Συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Συντακτική αναγνώριση των δευτερευουσών προτάσεων:

- «dum* aliqua vox congruens proposito audirētur.»: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο των κύριων προτάσεων με ρήματα το «persedēbat» και το “expectabatque”. (Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και) εκφέρεται με υποτακτική χρόνου παρατατικού (audiretur), διότι η πράξη δεν ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη, αλλά περιγράφεται και ως προσδοκία ή επιδίωξη. (Σε σχέση με την πρόταση που προσδιορίζει, δηλαδή την κύρια, δηλώνει το υστερόχρονο στο παρελθόν.) (Ισχύει η ακολουθία των χρόνων μόνον ως προς την εξάρτηση, δηλαδή εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού, «audiretur» διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου, οριστική παρατατικού, «expectabat»)

- «ut sibi paulisper loco cederet.»: δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση ως έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα rogavit της κύριας πρότασης που προηγήθηκε. (Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut, διότι είναι καταφατική.) Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της δηλώνει απλώς κάτι το επιθυμητό, και χρόνου παρατατικού (cederet), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (rogavit) που είναι ιστορικού χρόνου και αναφέρεται στο παρελθόν. Έχουμε ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, καθώς η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της. (Συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Δ.2.β.

Caecilia dixit **se** libenter **illi sua** sede **cedere**.